

Råd till lärare, forskare och företag **vid samverkan inom utbildning & forskning**

SUHF

Sveriges universitets- & högskoleförbund

2023-03-09

Dnr/SUHF SU-850-0003-17

SVENSKT NÄRINGS LIV

Inledning

För att säkerställa att kommande generationer får tillgång till en god miljö, hälsa och välbefinnande krävs en ständig utveckling av kunskap och kompetens. En väl fungerande samverkan mellan akademi och näringsliv är en förutsättning för att denna kunskap och kompetens ska kunna utvecklas och nyttiggöras.

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och Svenskt Näringsliv vill underlätta det ömsesidiga utbytet mellan akademi och näringsliv, och har därför utvecklat ett antal allmänna råd till lärare, forskare och företag.

Råden är inspirerade av Patent- och Registreringsverkets råd till små och stora företag vid samverkan mellan dessa. De är tänkta att fungera som inspiration till hur man kan hitta samverkanspartner samt att i ett tidigt skede diskutera förutsättningarna för och förväntningar på samverkan.

Råden är uppdelade så att råden till lärare och företag vid utbildningssamverkan inleder. Därefter följer råden till forskare och företag vid forskningssamverkan.

Råd till dig som **LÄRARE** vid utbildningssamarbete med företag

Samverkan med näringslivet sker inom både utbildning och forskning. I det följande kommer fyra övergripande frågeställningar att belysas från ett utbildningsperspektiv.

1. Hur hittar du rätt företag att samarbeta med?

Det finns flera olika sätt att hitta företag att samarbeta med inom utbildning, av vilka vissa kan kräva stöd från andra delar inom lärosätet, bland annat:

- Bjud in företag till exjobbsmässor både inför exjobben för att få uppslag till exjobb och efter avslutade exjobb för att presentera resultat och kanske skapa nya företagskontakter.
- Bjud in företag till råd, beslutande organ, gästföreläsningar och seminarier, gör studiebesök eller bilda näringslivsråd till utbildningsprogram.
- Delta själv i seminarier som näringslivsorganisationer bjuder in till.
- Presentera utbudet av uppdragsutbildningar på lärosätets webbplats.
- Etablera samverkansarenor eller plattformar inom avgränsade ämnesområden för att sprida kunskap och attrahera företag som är intresserade av utbildnings- och forskningssamarbete inom dessa ämnesområden.
- Om du samverkar med företag inom forskning kan du föreslå uppdragsutbildning eller annan form av kunskapspridning för nyttiggörande av forskningsresultat inom samverkande företag.

2. Var medveten om vilka farhågor företagen har

Företag kan ha farhågor om att:

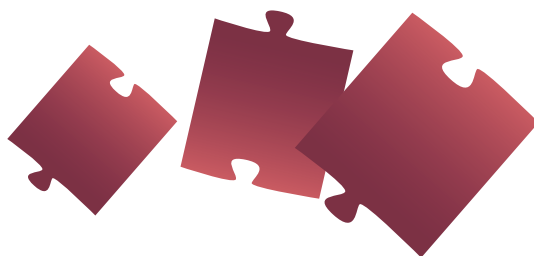
- Man får för lite möjligheter att påverka/bidra till inriktning på, innehåll i utbildningarna och andra kurser.
- Man får för lite möjligheter att styra inriktningen på och nyttiggörande av exjobb, och att man kan behöva lägga egna resurser på handledning.
- Man inte får ägande- eller nyttjanderätt till resultat genererade inom exjobb, som man varit delaktig i.
- Offentlighetsprincipen kan röja företagshemligheter.
- Det finns oklarheter kring vilka utbildningsinsatser lärosäten tar betalt för och vilka som är kostnadsfritt tillgängliga för företagets medarbetare.
- Lärosätets planeringshorisonter är för långa för att man ska kunna möta företagets behov.

3. Hur skapa tillit?

- Beskriv skillnader mellan uppdragsutbildning och anslags-finansierad utbildning, när det gäller företagets möjligheter att påverka innehåll och antagningsprocess.
- Beskriv lärosätets förväntningar på exjobb, exempelvis om relationen mellan teoretiskt och praktiskt innehåll, men även studenternas rätt till resultat.
- Var ärlig med att inte alla studenter lyckas uppnå resultat av hög kvalitet och användbara för företaget, inom överens-
- kommen tid. Studenternas behöver i första hand leva upp till de akademiska lärandemål som finns uppsatta för kurser.
- Beskriv vilka förväntningar du har på företagets engagemang i utbildningsinsatsen.
- Diskutera tidigt och teckna avtal som bland annat innehåller regleringar om hantering av information mellan parterna och sekretess, samt om publicering, ägande och nyttjande av projektresultat.

4. Vad vill företagen ha av dig?

- Tillgång till studenter som, inom ramen för sin utbildning, kan adressera för företaget relevanta frågeställningar och behov. Exjobb kan även vara en god rekryteringsbas för företaget.
- Möjlighet att med hjälp av studentsamarbeten lära sig hur annan samverkan med lärosätet kan fungera.
- Tillgång till kompetensutvecklingsinsatser som innehållsmässigt och tidsmässigt möter företagets behov.
- Möjlighet att vara med och utveckla utbildningar, kurser och program så att de utvecklas i takt med näringslivets långsiktiga behov.

Råd till **FÖRETAG** vid utbildningssamarbete med lärosäten

En viktig insikt vid samverkan med lärosäten är att det finns två tydligt separerade system för utbildning och forskning vid lärosätena.

I det följande kommer fyra perspektiv på samverkan med lärosäten belysas från ett utbildningsperspektiv.

1. Hur hitta rätt lärosäte att samarbeta med?

Samverkan inom utbildning, där studenter genomför praktik eller exjobb på företag, är ofta en inkörsport till mera långsiktig samverkan med lärosäten inom både utbildning och forskning. Det är ett relativt enkelt område att samverka inom som ger parterna möjlighet att lära känna varandra och är heller inte så kostsamt för någon av parterna.

Om samverkan handlar om kompetensutveckling av företagets egen personal, finns två olika möjligheter – uppdragsutbildning och anslags-finansierad utbildning. Uppdragsutbildningen ger företaget möjligheter att påverka innehåll och vilka som ska antas till utbildningen, men företaget får betala för denna. Till anslagsfinansierad utbildning får enskilda individer ansöka i konkurrens med alla andra som är behöriga till densamma.

Det finns flera olika sätt att hitta lärosäten att samarbeta med inom utbildning, bland annat:

- De flesta lärosäten har någon funktion som har fokus på näringslivssamverkan. Dessa brukar vara enkla att hitta på det enskilda lärosätets hemsida, om inte – ring växel och fråga.
- Bjud in till näringslivsrelaterade seminarier.
- Delta i exjobbsmässor för att skapa kontakter mot studenter och lärosäten.
- Erbjud studenter praktik och exjobb på företaget.
- Delta i olika råd, beslutande organ och referensgrupperingar om programutbildningars innehåll.
- Sök på lärosätenas hemsidor för att se vilka uppdragsutbildningar de kan erbjuda.

2. Var medveten om farhågor som lärosätena kan ha

- Att studenter som samverkar med företag inom projekt och examensjobb inte når upp till förväntningar eller håller tidsplanen, och att det påverkar relationen med lärosätet negativt.
- Att företagen vill påverka innehållet i och antagningen till ordinarie (anslagsfinansierade) kurser så att de ska möta företagets kortsiktiga behov, vilket sällan låter sig göras eftersom dessa kurser ofta är av mera generell karaktär och är öppna för alla som är behöriga.
- Att företagets framförhållning är för kort. Utmaningar kan vara att man inte hinner tillgängliggöra personal till önskade uppdragsutbildningar eller att företagen känner att ansöknings
- Att genomförandet av lärosätets ordinarie uppdrag gör att det inte har resurser (framförallt personal) att möta företagets behov.

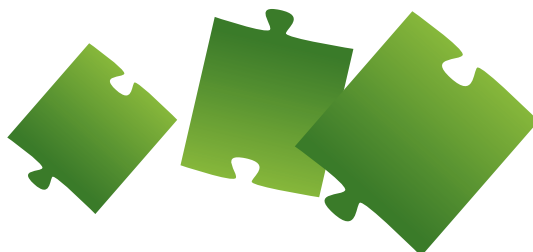
3. Hur skapa tillit?

- Var öppen för att ett lärosäte inte har till huvuduppgift att lösa enskilda företags kortsiktiga problem utan att utbilda generalister, med undantag för uppdragsutbildning.
- Visa långsiktigt engagemang för lärosätets utbildningar genom att t.ex. ingå i programråd för olika utbildningar, eller ge gästföreläsningar om möjligheten ges.
- Ha respekt för att det kan vara långa ledtider när det gäller utbildning, beroende på såväl lokala som nationella riktlinjer och regler.
- Ta kontakt tidigt och diskutera möjligheter för kompetensutveckling.

4. Vad vill lärosätet ha av företaget?

- Uppdragsutbildningsprojekt.
- Praktikfall och exjobb.
- Gästföreläsningar.

Kontaktyta för utveckling av forskningssamarbeten och andra typer av samarbeten.

Råd till dig som **FORSKARE** vid forskningssamarbete med företag

Samverkan med näringslivet sker inom både utbildning och forskning. I det följande kommer fyra övergripande frågeställningar att belysas från ett forskningsperspektiv.

1. Hur hittar du rätt företag att samarbeta med?

Insatser inom utbildning ett bra sätt att etablera en första kontakt även för forskningssamverkan. Därutöver finns flera andra sätt att hitta relevanta företag att samverka med, vilka även kan kräva stöd från andra delar inom lärosätet, bland annat:

- Patentanalys kan användas inom teknikområden för att identifiera företag som har patent inom det forskningsområde du verkar inom. Dessa kan vara intresserade att samverka med dig.
- Presentera forskningsinriktningar och projekt på lärosätets webbplats.
- Etablera samverkansarenor eller plattformar inom avgränsade ämnesområden för att sprida kunskap och attrahera företag som är intresserade av utbildnings- och forskningssamverkan inom dessa ämnesområden.
- Bjud in relevanta företag till presentationer av resultat från forskningsprojekt som avslutats.
- Håll kontakt med alumner. De blir ofta beslutsfattare inom näringsliv och andra organisationer.

2. Var medveten om vilka farhågor företagen har

Företaget kan ha farhågor om att:

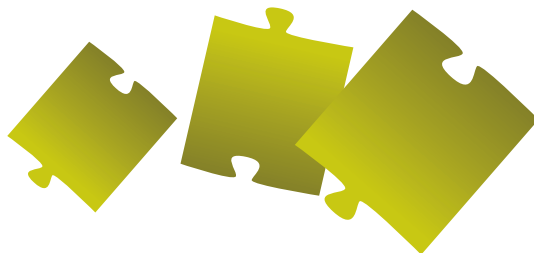
- Projektresultat publiceras innan man hinner föra dialog om att förvärv eller nyttjanderätt.
- Långdragna avtalsförhandlingar skapar tveksamhet till att initiera samarbeten.
- Företagsintern information eller bakgrundsrättigheter kommer obehöriga till del.
- Det finns oklarheter om hur olika regler, exempelvis statsstödsreglerna, ska tolkas.
- Tidsperspektiven är för långa och osäkerheten för stor om olika forskningsansökningar till externa finansierare ens leder till faktiska forskningssamarbeten.
- Det kan, på grund av lärarundantaget, uppfattas som oklart vem man samverkar med; forskaren eller lärosätet?

3. Hur skapa tillit?

- Ha en tidig diskussion om ramar (inklusive tidsramar), förutsättningar och former för, samt förväntningar på samverkan.
- Var tydlig i riskerna om samverkansprojektet är beroende av godkännande av ansökningar om externfinansiering.
- Var tydlig i att beslut om avtal om, deltagande i och eventuell medfinansiering av, forskningssamarbeten sker på olika nivåer inom respektive organisation, samt säkerställ att rätt nivå är inblandad.
- Tydliggör vilka tolkningar av rättsreglerna, kring exempelvis statsstöd, som görs.
- Diskutera tidigt och teckna sedan avtal som bl.a. innehåller regleringar om hantering av information mellan parterna och sekretess, samt om publicering, ägande och nyttjande av projektresultat. Ha förväntan på och respekt för att företagen vill ha proportionalitet i ägande av gemensamt framtagna projektresultat.

4. Vad vill företagen ha av dig?

- En central drivkraft för alla företag är att få tillgång till kunskap och kompetens som bidrar till ökad lönsamhet.
- Tidig insikt i vilka ramförutsättningar som gäller för samverkan.
- Förståelse för vilka risker som kan finnas för projekts genomförande enligt överenskommen tidsplan, exempelvis personella förändringar inom lärosätet.
- Kontaktnät till finansiärer, lärosäten och andra samarbetspartners.
- Tillgång till kunskap, men kanske också till forskningsinfrastruktur.

Råd till **FÖRETAG** vid forskningssamarbete med lärosäten

En viktig insikt vid samverkan med lärosäten är att det finns två tydligt separerade system för utbildning och forskning vid lärosätena. En annan viktig insikt är att initiativ till forskningssamverkan kan tas av enskilda forskare, men att avtal om samverkan tecknas på olika nivåer inom lärosätet. I det följande kommer fyra perspektiv på samverkan med lärosäten belysas från ett forskningsperspektiv.

1. Hur hitta rätt lärosäte att samarbeta med?

- Nyttja samarbeten inom utbildning och lär känna hur det är att samverka med ett lärosäte. Testa forskningssamverkan genom deltagande i ett mindre omfattande forskningsprojekt.
- Behåll gärna kontakt med det lärosäte du själv är utbildad vid, till exempel genom olika alumnnätverk.
- Sök på webben vilka lärosäten som forskar inom områden som är av relevans för företaget, och tag kontakt med relevant forskningsledare eller motsvarande för att lyssna av möjligheter och intresse för forskningssamverkan. De flesta lärosäten har även någon funktion för näringslivssamverkan som kan hjälpa till att skapa kontakt.
- Delta i öppna seminarier och andra aktiviteter som lärosätet anordnar.
- Nyttja vetenskapliga tidskrifter och konferenser och identifiera forskningsgrupperingar som verkar syssla med relevanta områden.

2. Var medveten om farhågor som lärosätena kan ha

- Att företagets behov inte är forskningsresultat utan snarare tillämpningsnära utveckling, och att resultaten därför inte är publicerbara i fora med hög vetenskaplig impact.
- Att forskaren inte kan publicera forskningsresultat.
- Att lärosätet inte kan nyttja forskningsresultat som finansierats via statliga anslag.
- Att företagets behov styr forskningens innehåll och resultat, och därigenom begränsar den akademiska friheten och oberoendet.
- Att företagets behov endast är kortsiktiga och att man därför inte kan inkludera doktorander, vilka normalt har en nominell studietid på fem år.
- Att företagen förväntar sig att lärosätet ska kunna äga och förvalta projektresultat. I detta avseende är förutsättningarna olika för olika lärosäten.

3. Hur skapa tillit?

- Ha en tidig diskussion om ramar (inklusive tidsramar), förutsättningar och former för, samt förväntningar på samverkan. Som ett led i detta tydliggör även skillnader mellan uppdragsforskning och annan forskning.
- Teckna avtal som innehåller bland annat regleringar om sekretess och publicering, hantering av information mellan parterna samt ägande och nyttjande av projektresultat.
- Ha ett uppmuntrande förhållningssätt till publicering, genom att ge förslag på hur publicering kan ske även om underliggande data och resultat är skyddsvärda. Det är mycket viktigt för den enskilde forskarens karriär att kunna publicera resultat.

4. Vad vill lärosätet ha av företaget?

- Tidig förståelse för villkoren för samverkan, speciellt förutsättningarna för publicering.
- Tillgång till problemställningar, forskningsinfrastruktur, forskningskompetens, data med mera.
- Tillgång till potentiella framtida problemställningar, företagsstrategier och förförfaringssätt, samt komma nära företagets beslutsstrukturer, för utveckling av den egna forskningsverksamheten för att kunna möta kommande behov.
- Medfinansiering.
- Tillgång till nätverk av andra samarbetspartners.
- Långsiktig samverkan.

